

ehhitetus, nink peti sedda eddimäst kirko kaemist 1627 aastal meie Liivlandi-maal, läbbi ütte Rootsi-ma Lutterusse ristiussu oppetaja, nimelt Johann Rudbek. Se lats kihhelkonnast kihhelkonda kaema ja perrakullema, kuis se lugugu eggautten koggodusseen olli, nink kas ne oppetaja ka kik meie usku olliwa. Nüüd murretseti pühha kirja ramatuid rahwa katte. Tol ajal es olle rahwal ei Piiblid, ei Vaistet Testamenti, ei ka lauloramatu. Sis wōt ûts oppetaja, kes sel ajal Sangasten olli, nink telle hole alla ka Karrola kihhelkond olli pantu, nimmega Rossenius, sedda waiwa henne pāle, nink pand pühha-pāiwatse ewangeliummi ja epistlid Tartu-ma kele pāle ümbre, nink se olli sel 1632 aastal. 54 aasta perrast trükiti meie Tartu-ma Vaiste Testament eddimäst kõrda tävwelikkust, ni kui sedda ûts oppetaja, nimmega Adrian Virginius, kes tol ajal Kawwilda-nink perran sedda Ottepākiriko pāäl olli, Tartu-ma keli olli ümbresellitanu. Ajastaig enne sedda olli Tartu-kele laulorammat wäljaantu, nink ne mihhe, kes se eest hoolt kanniwa, olliwa: Nanno oppetaja Lorenz Moller, Nõo oppetaja Markus Schüs ja Ramja oppetaja Andreas Virginius. Kats ajastaiga perran sedda and Rootsi funningas Karel XI sedda kirko sādusse ramatut wälja, mes 145 aastat meie Liivlandi-maal prugiti.

Ehk kūl ne Rootsi funninga häid sādusid teggiwa nink meie usku kaitjiva; siiski es olle ka neide wallitsusse al rahho pōlwe. Root-

si rahwal olli allasi pāle, se 100 ajastaiguga, mes nemma meie maad henne al piddiwa, ras-sedat sōddimist siin nink sāäl. Olli ka iks se sōddiminne meie ma sissen; fest et Rootsi kunninga es jōwiva omme wainlaishii sūst ārrakaitsa. Wimate tössi se suur sōdda, mes terve kūmme aastat aiga peti, nink mes pōhja-ma sōas fut-sutas, fest et sis Wenne Keiser, Pola, Tania ja Rootsi kunningas sōddima lätsiwa. Se sōdda olli meie maal wāga sures nuhtlusses. Nālg, innemiste ja tōpra katsk, wilja hukka-minnek, kallis aig nink mu nisuggutse willitusse hukkasiwa maad ja rahwast ārra. Kirjötetas, kuis se sōa-ajal piddi Rootsi kunningale ütte adra-ma pāält 25 rublid nink 8 wakka wilja massetama, kuis solq pūtmass 20 pūttirūki, kuis Pärna-maal tallomees eßi kui hobbene atra henne perra weddanu nink naine kündnu, kuis nālg ni suur olnu, et kigin paigun folu innemissi lōiti. Ma jāi tūhjas. Kes ka veel nālhast üllejāi, se lats pakku. Rootsi wāggi es jōwiva ennamb wāsta saista wainlaashile, nink kik sōame puhkasiwa Issanda omma Jum-mala pole, et temima tulles nink se waisele male ütte õiget kaitsjat, ütte wāggewat nink essa me-lega ehhitetu wallitsejat annas. Nink Jum-mal kuuld sedda palwust, nink saat meie maad Wenne Keisi Petri kāe ja wallitsusse alla."

Wāike Peter, kes tōissega terrawaste olli tāhhelepandnu, kuis koolmeister olli luggenu, pand nüüd sure rōmoga mannu: „kūl ma jo wahhest ka olle kuulnu ja luggenu fest surest Wenne +, kūl ja pālvi fūr - līgas juur